

**САРСЫННЫ САРГЫБЫТ ТУЃУТАР С.Н. НАЗАРОВЫ
БЫЫБАРДЫАҒЫН!**

Үсүгэй киһи түһүмүн кэспиибит

ҮЛЭНЭН АЙАР КЭСКИЛИН ҮҮНЭ-САЙДА ТУРДУН

Салайааччы буолуу — айылпаттан бэриллэр ураты айдарым, анал. Дьон-сэргэ түһүгэр кыһамны, үрдүк эппиэтинэс салайааччы киһиэхэ эй, сүрэх убаарабат дьулуһуун иттиэхтээн эрдэбэ.

Билиги эйиэхэ кэспиир киһибит — РФ улсайд үөрэхтээһинин Бочуоттаах үлэһитэ, СР үөрэҕиритин туйгуна, "Саха-Азия оболоро" норуоттар икки ардыларынааҕы фонд стипендиата, С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын директора Тамара Васильевна ПАВЛОВА олорун орто смурбанын дьулуруу сүүрүктээх өрүс үлүнүү оргуйар үлэ-хамнас үтүгүнүгэр көрсөр.

Тамара Васильевна 1963 сыл сэттинньи ый 17 күнүгэр Уһаа Бүлүү улуутун Кэтик нэһилиэгэр Мындаевтар дьон ыалга төрдүс, оһоҕос түгүһүнээри обоннон кун сиригэр көрбүтэ. Төрөлүттэрэ ийгэ Мария Глебова, аҕата Василий Васильевич, тая сиригэр чочираттыгэр олорорун анаабыт кэллээк төһүү үлэһиттэрэ, оболорун үлэбэ сыстабыс, сүрүктээх, дьулуурдаах гына иллиттэрэ.

Тамара маннайгы кылааска Дьукуускай куорат 13 №-дээх оскуолатыгар киирэн, ахыс кылааһы бүтэригэр дьирэ үөрэммитэ. Үрдүк кылаастарга Уһаа Бүлүүгэ төнөн Исидор

Баранов аатынан орто оскуоланы ситиһилээхтик бүтэрбитэ. Оскуолаба үөрэнэр сылларыгар пионерскай, комсомольскай үлэ активиста этэ, кылаас комсорунан, оскуола маннайгы сүлүүк комсомольскай тэрилтэтин секретарынан үлэлээбитэ. Күргүөмнээх, көхтөөх үлэбэ оһо айаабы түмэ тардары сатыра, саҕаттан-сага кэскиллээх суолларга көрүлүүр.

1974 сыллаахха СГУ омух тылыгар факультетын студентатынан буолбута. Саха ыччатын көмүс нэһээк уйата буолбут Сэргэлээх 17-с корпусулар олорон үөрэнэр дьолго тиксиптэ. Талыт идэтэ эппиэтинэстээгин, уустугун өйдөөн, оһу дьаныардаахтык үөрэммитэ, көхтөөх олох үлүгэр сүлүүкүбүтэ. Группатыгар старосталаан, кураторун уга иликтэ буолбута, олорор уолсайыгар элээс старостатынан талыллан үлэлээбитэ. Ырыа-тойук арҕыстаах студенческай олох элээс гынан аһа охсубута. Эдэр-кээн Тамара немец тылын учууталын дипломун иллиттэргэ тутан, тобустуур томтордоох, тойуктаах тумулдаах чугаарбыт Чурапчыга ананан кэлбитэ. 1979 сыллаахтан Одьулууннааҕы 13 №-дээх СГПУ-га немец тылын үөрэппитэ. 1985 сыллаахтан интернат-оскуола томторугар баар Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолатыгар англйискай тыл учууталынан үлэлээбитэ. Манна үлэлиир кэмигэр сайынгы оһо лаабырын салайбыта. Ити кэмигэ үлэ-сыһыналан лаабырдарын икки ардыларыгар күрэхтэһини үрдүк үүмүүн хомуйан бастаах микстэни ылыттарын күндүтүк саныыр.

1989 — 1990 сс. үөрэх дьылпатан Чурапчы орто оскуолатыгар үлэли кэлбитэ. Бу кэмигэр кээн билиилээх, үрдүк методическай таһымнаах педагог үлэтин түмүгэ биллэн барбыта. Үөрэппит оболоро республикатааҕы олимпиадаларга бйринстээх микстэлэргэ тиксиптэртэ: Саргы Шеломова иккис, Надя Васильева үлүс, Еля Сергеева үлүс микстэлэри ылыттар. Бу ситиһин түмүгэр Тамара Васильевна үөрэнээччигэ Еля Сергеевалыын Германияба баран дьаарбайан кэлэр лутевканын боллостэммиттэ.

Тамара Васильевна идэтигэр умсугуллут үлүс үөрэнээччилэрэ немец тылын учууталын идэтин баһылаан

үлэли - хамсы сүлүүкүлэр. Кини маннайк үрдүк таһымнаах үлүс суобастаах үлэти сыһыналан "Саха - Азия оболоро" норуоттар икки ардыларынааҕы фонд стипендиата буолбута. Олоххо актыбынай позициялаах, сапайар дьобурдаах учуутал түөлбө начальнигын, профком чилиэнин, профком председателин курдук обществоннай үлэлэртэн кынаттанан, сэтэ сыл устата директоры үөрэх чааһыгар солбуйааччынан айымнылаахтык үлэлээн, үлүс биһр улахан оскуолатын директорыгар тийиэ үүнэ.

Үөрэх чааһын сәбиадиссәйинэн үлэлиир кэмигэр, бастаган туран, үлэбэ сага сонун ньыманы киллэриин саҕалаабыта. Оскуолаба хайыскалаах үөрэтин олугун үүрбүтэ. Ол түмүгэр оскуола 1996 сыллаахха идэбэ туһайыһыга экспериментальнай площадка статусун ылыта. Үрдүк кылаастарга тус-туста хайыскаан арааран үөрэтин киллориллибитэ, математическай, гуманитарнай, естественной, спортивной уонна педагогическай кылаастар баар буоллуттара. Бу үлэ үтүө түмүгүн көрдөрөн эрэр. Ол курдук, педагогическай кылаас агардас быйылгы 26 выпускнига СГУ педагогическай факультетыгар үөрөнө киирдилэр. Ити курдук сылтан-сыл үрдүк үөрэхкэ киирэр оһо ахсаана үрдүн, бу сыл көрдөрүтүнэн улсайд 70 %-га тийиэ.

Тамара Васильевна учууталлар идэлэрин сайыннарыгга уонна үрдэтигэ ахсаабат кыһамнытын ууар, айымнылаах үлэлэрэ сөптөөхтүк сыһыналаныгар көмөлөһөр. Ол биһр туһунан учууталлар республикатааҕы конкурстарыгар Е.И.Сивцева, В.В.Тулеев, В.Н.Кривошалькин кыһылаахтарынан тахсыбытара. Д.У. Неустроева омух тылын учууталларын конкурстар бастаан Францияба лутевканын наҕараадалаһыта буолар.

Учууталлар научнай-методическай таһымнарын үрдэтигэ, кинилэр республика таһымнаан педагогическай аабыларга кыттыларыгар утумнаах үлэ ыттылар. Уон учуутал онорбут авторскай программалара СГУ пединститутун педагогика кафедратыгар бйаргәннилар. С.И. Еремеева республика таһымнаах маастар-кылаас

нылан "лектор" аатын ыла, онорбут дакылата педагогическай маастарыскайга киллэриллбитэ. В.Е. Макарова "Александровскай аабыларга" кыттыбыт дакылата хомуруннуука баччэттэнэ. Т.М. Пестерева илин эгэр улустарга "Современный урок. Теория и практика" дьон научнай-практическай конференцияба ыппыт аһаҕас уруга "Республика 60 кыһал көмүс уругун" ахсааныгар киирбитэ. Кэники сылларга "СР үлүлээх учуутала" аатынан 1, "СР үөрэҕиритин туйгуна" аатынан 10 учуутал бэйэ-тэһимилэр, 5 педагог "Учууталлар учууталлара" буоллуттар. СР Президенин Бочуотунай Грамотатынан биһр, СР Үөрэҕин министрствотын грамоталарынан 35 учуутал наҕараадалаһылар.

Тамара Васильевна тус бэйэтигэр үрдүк ирдэбиллээх үлэһит. Идэтин таһымн мэлдьи үрдэтэр, баай опытын улустука кизгик тарҕатар. "Идэбэ туһайан үөрэтин" теманан онорбут дакылалтара улахан биһирэбили ыттылар. 1998 сыллаахха үлүс оскуоаларын завучтарыгар практическай хайыскалаах методическай семинары тэрийэн, биһр идэлээхтэригэр дьобун көмөнү онорбута.

Директордун үлэтин төрөппүт, нэһилиэһнээ ортоугар чөл оһоу пропагандалаһынтан саҕалаабыта. "Төрөппүт уонна оһо доруобуйатын тупсары" дьон оскуола илинэн тэриллбит дьон кэргэн куллубун бырайыага СР Президенин илинэн үлэлиир. Демография уонна дьон кэргэн политикаһын департаменыгар эксперимент бйиһытынан бйаргәннэ.

2002 сыллаахтан оскуолаба почетитлэр сәбиэттэре үлэлиир. Председателикэн оскуола выпускнига, СР Правительствотын Председателэ Е.А.Борисова, солбуйааччынан улустуу "Мелиоратор" ГУП начальнига Г.В.Смирникова үлэлиилэр. Сәбиэт көмөтүнүн фундамена хамсаан аарийнай туруктаһыт оскуола таас корпусулар улахан үлэ ыттылына. Төстөр кырыһаһы олорук көтүрэн саҕаттан бүрүлэргэ, эркин хамсааһынын тохотон муһуһтарын тийиринэн куустарыгга, хайдыһы оһорууга иттиэнэ иккис-үлүс эттэстэргэ косметическай өрөмүөнү

оноругга хас даһаны биригдэдэ солбуан үлэлэтилэр. Эпбэх үлэни, харчыны, сыраны эрайэр бу үлэ оскуола салайааччытын ахсаабат кыһамнытын, дьонү түмөр саҕабылын, саҕалаабытын тийбэр тийдэр убаарабат мөккүөрүн түмүгэр ситиһилилбитэ саарбаба суох.

Тамара Васильевна улахан илээх дьон кэргэн далбар хотуна, үс оһо талталлаах ийэлэрэ. Кэргэнэ Константин Константинович Дьукуускайга "Индустрия-строй" дьон тэрилтэбэ экономистыыр, икки улахан оболоро — ийгэ уоллаах кыыс СГУ 4-с курсун студентара, Женья финансово-экономическайга, Таня филологическайга үөрөнөллэр. Кыра кыыстары Надя улустуаагы гимназия 11-с кылааһыгар үөрөнө сүлүүр.

Сүүскэ үлэһиттээх, 700-тэн тахса үөрэнээччилээх үлүс биһр кырдыаһа оскуолатын директора буолуу дьахтар, дьон кэргэн ийэ бйиһа кийиттэн чачы да улахан туһу-кыаһы, дьулуруу, тулуруу эрэ-эрдэбэ. Кизгит билиилээх, үрдүк культууралаах, дьиниээх педагог, баай опыттаах салайааччыны — Тамара Васильевна Павлованы үлэ агардаах үбүлүүһүн эбэрдэһиһит! Айымнылаах үлэтигэр өссө үрдүк ситиһиллэри, тус олоһор дьобу-соргуну баһаһыт.

Үлэ убаарабат умсугулан, дьулуһуу уоһанынан кынаттаһыт дьобун оһоҕун тупса-кизгиктэ турун, үлэһэн айар кэскилин үлэ-сайда турдун дьон үөрүүлээх күнүгэр үтүө алгыһытын аһыһыт.

Г.М. СЛЕПЦОВА,
РФ үөрэҕиритин туйгуна, Дьонбэ үөрэтэр киин учуутала,
С.И. ЕРЕМЕЕВА,
С.А. Новгородов
аатынан Чурапчы орто оскуолатын учуутала,
үлүс тирэх оскуолатын салайааччыта.

Хаартыскаа: Т.В. Павлова.

Үөрэх-иити

НАУКА ЭЙГЭТИГЭР ӨССӨ БИИР СОНУН ДЬАҢАЛ

Сэттинньи ый ортоугар Сылан орто оскуолатыгар улустуаагы үөрэх управлениетин инновационнай отделын салайыһынан "Үөрэнээччилэр научнай-чинчийэр үлэлэрин тэрийи методиката" дьон семинар буолан ааста. Барыта 98 учуутал уонна үөрэнээччи кыттыны ыттылар. Маны таһынан Уус-Алдан улуутун Курбуһах орто оскуолатыттан 5 киһи кэлэн үөрэнэн барда. Семинар хас да түһүмүһүнэн ыттылына.

Бастагы түһүмэҕ педагогическай наука кандидата, РФ үлүлээх учуутала, новатор-учуутал Е.Д.Макаров научнай үлэлэрин кытта билсипиттэн саҕаланна. Егор Дмитриевич чачы да талааннаах, айылпаттан айдарылаах киһи буоларын көрөн итэҕэйдийбит. Барыта 31 кинигэ, хоһооннор, пьесалар, хаартыска, уруһуй альбомнарын автор баһээтэ муһут баай матырыйаалларын ситиһи биллһиннэрдэ. 2002 — 2003 сс. үөрэх дьылыгар үөрэнээччилэр араас таһымнаах научнай-практическай конференцияларга кыттыларын таһымн инновационнай отдел специалига И.Р.Постникова ыртта. Кэлинги сылларга "Инникигэ харды" конференцияба ситиһилэр мөлтөөбүт биһр бйричинолэриктэн оболор уонна кинилэр салайааччылар чинчийэр үлэ научнай аппаратын чолчулааһыгга ыарыһатыһылар буолар. Онон чинчийэр үлэ теоретическай болтуруостарыгар уонна методикатыгар улахан болломто уурутунна. Семинар теоретическай чааһын ЧГФКСИ студентарын чинчийэр үлэлэрин лабораториятын сәбиадис-

сәйэ, Москвааагы психология институтун аспиранта Н.Д.Елисеева, педагогическай наука кандидата, улустуаагы гимназия директорун үөрэх чааһыгар солбуйааччыта А.Ф.Бортник уонна педагогическай наука кандидата, гимназия директорун научнай-экспериментальнай үлэбэ солбуйааччыта Л.М.Иванова үрдүк таһымнаахтык ыттылар. "Эврика" гимназистар научнай кулуптарыт актыбынай чилиэһнэрэ Манасытова Айта уонна Павлова Надя бэйэлэрин темаларынан дакылалтартын аахтылар. Семинар иккис чааһыгар маастар-кылаастары көрүү ыттылына. Саха Республикатын үлүлээх учуутала, Д.П.Коркин аатынан Чурапчытааҕы республиканскай спортивной орто оскуола физика уругар туйгун категориялаах учуутала Г.М. Яковлев кэлэн бэйэтин баай опытынан үлэлэстэн барыта семинар кьүргэтигинэн буолла. Маны таһынан маастар-кылаастары Сылан оскуолатын учууталлара ыттылар. Теоретическай билиини таһынан практиканы дьүөрлөтөн "Инникигэ харды" республиканскай НПК-ба бйрихтээх микстэлэри ылыт оболорбут дакылалтартын аахтылар. Ноговицына Надя (ЧРОСИО, 11 кл., салайааччы М.Н.Ноговицына), Пюсе Гена (ЧРОСИО, 10 кл., салайааччы А.Н.Макарова), Сивцев Иван (гимназия, 10 кл., салайааччы М.У.Хютанова), Сивцева Шура (Сылан, 11 кл., салайааччы Л.С.Сивцева). Түмүк чааска аһаҕас микрофон үлэлээтэ. Илин эгэр улустар "Инникигэ харды" региональнай киинин председателэ, улустуаагы

муниципальнай тэриллии баһылыгын социальнай болтуруостарга солбуйааччыта, РФ үөрэҕиритин туйгуна, "Саха-Азия оболоро" норуоттар икки ардыларынааҕы фонд стипендиата А.С. Иустинова үөрэнээччилэр чинчийэр үлэлэригэр бэйэтин көрүүлэрин биллһиннэрдэ, итэҕастарга тохтоотон уонна салгы хайдах үлэлэһиһкэ оһон ырытыта семинар таһымн орду үрдэттэ. Бары билэр-бит курдук Альбина Степановна "Инникигэ харды" научнай-социальнай программа республикаба лидера. Бу хамсааһыгга бйиһи улустуу кэкс сылларга ситиһилээхтик кыттыгыгар кини үтүгэ улахан. Ол курдук, гимназия үөрэнээччигэ Иван Дягилев (салайааччы Д.П.Коркин) аһы төгүрүк хотону автоматизациялааһын туһунан үлэти Америка Техас штатыгар кизгит биһирэбили ылыта. Республика национальнай хамсаандатын саҕааһыгар киирэн гимназия үөрэнээччигэ Ершов Женья (салайааччы А.Ф.Бортник) дьыһээбэ усуллубулаба метеостанцияны үлэтиги туһунан үлэтинэн Москваба Бүтүн Россиятаагы конференцияба кыттыбыта. Семинар кыттылаахтара элбэги билэн-көрөн, үөрэнэн, үлэлэрин хайыскаһын, инники ооруктарын чолчулаан аһынан тарҕастылар.

М.МАНАСЫТОВА,
инновационнай
отдел начальнига, пед. наука кандидата.

УБААСТАБЫЛЛААХ ЧУРАПЧЫ УЛУУХУН БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРА!

Чурапчы улуутун доруобуйа харыстабылын үлэһиттэрэ Россияба, республикаба билиһиги кэмигэ политическай куустар хабааннаһыларын уонна республика тын интэриһин туруулаһан көмүскүү лидер политиктар дьылааһы хачыстыбаларын, политическай таһымнарын дьүөрэли тутан сыһыналан, "Бйир кэлим Россия" партияттан В.А.ШТЫРОВ уонна биһр мандааттаах 21 №-дээх быыбардыыр уокруктан В.Н.БАСЫГЫСОВ төрдүс ыгырылаах РФ Госдуматыгар депутакка кандидаттарынан турбуттарын өйүүрүтүн биллэрэбит уонна улусту быыбардааччылар 2003 сыл ахсынны 7 күнүгэр быыбарга көхтөөхтүк кыттан, В.А.Штыров, В.Н.Басыгысов илин куолаһытын бириэһинг дьон ыгырабыт.

Улуустаагы доруобуйа харыстабылын үлэһиттэрэ.

Пенсионная реформа

ҮЛЭНГТ КЭЛЭР ПЕНСИЯТЫГАР ТӨНӨНҮ МУННЬУММУТУН БИЛИЭХТЭЭХ

Ааспыт сүл сангыттан пенсионнай система реформа бара турар. Сала-сорууга — тэгнээһинтэн тэйи, хас биридди Россия олохтоого байтын инники пенсиятын төһөнү үлэһэ-билиттэн ылыахтаах дьон.

Реформа быһаанынан 2002 сылга хас биридди үлэһикэ биридмилээн (индивидуальной) сибидизиньэлэр хомулунулар. Бу сибидизиньэлэр үлэ биэрээччилэр ким төһө хамнаһы аахсы-бытын уонна онтон төһөтө Пенсионнай фондага үлэһит сирэй счегулар көспүтүн отчуоттаа-быттарыттан көрөн оҥорулунна. Республика үрдүнэн 360 тыһыына үлэһит баарыттан кимилэргэ 800 тыһыына кэрингэ индивидуальной сибидизиньэ хомулунна. Ол эбэтэр сорох дьон хас да сиртэн дохуоттаахтар.

Бу күнүгэ Саха сирин олохтоохторо 1953 сылтан бэттэх төрөөбүт эдэр эр дьон уонна 1957 сылтан бэттэх төрөөбүт эдэр дьахталлар, Россия сорох регионнарыттан хойутаан, лицевой счегуларын 2002 сыллааха үлэһэбилиттэрин түмүгүн биридмилээн сибидизиньэлэрин туһунан иһитиннэри сурук (извещение) туттулар. Сурук ис хоһоонугар пенсия страховай уонна мунуулар (накопительная) чаастарыгар төһө үл мунуулу-бута ыйыллар. Бу маньык ис хоһооннох суруктар мантан ыла хас сүл ахсын кэлэр буолуохтара. Сурук туттут дьон лицевой счегуларын мунуулар (накопительная) чааһыгар баар харчыларын управляющей компанияны талан, кэлин ылар пенсиятын үрдэтээри бырыһыанга уурдарары-

гар аһаан сайабылыанна бланкатын толорон, ахсынны 31 күнүгэр дьэри Пенсионнай фонда управлениетыгар аһалан туттарыахтаахтар. Дьэ онон мантан ыла персонафицированной үчүөт кириэ, пенсионнай капитал быһаарыллына.

Реформа иккис түһүмүгэр страхователь (үлэһит) байэтин тахсыахтаах пенсионтын мунуулар чааһын пенсияга тахсар дьэри бэйэтэ талан управляющей компанияга үгэн эргитэр кыахтанна. РФ Правительствоатынан конкурнай комиссия тэриллэн 55 управляющей компаниялар биридэрин страхователь (үлэһит) талан (иһитиннэри суругу кытта туттут сайабылыанна бланкатын толорон) пенсиятыгар мунуулар харчытын эргитиэхтээх. Управляющей компаниялар төһө бырыһыанга эргитиллэрин байэлэри рекламала-ныахтаахтар. Бу хаалбыт күнүгэ байэлэрин сибидизиньэлэрин хаһыат, телевидение нөҕүө би-лиһиннэриэхтэ дьон эрэнэбит.

Страхователь мунуулар харчытын талбы-тынан сүлүн айымы атын управляющей компанияга үгөн сөп. Страхователь (үлэһит) ахсынны 31 күнүгэр дьэри сайабылыаннатын туюк эмэ биричиннээн биэрбөккө хааллабына, ким мунуулар харчыта "Внешэкономбанке" хаалар уонна, атын управляющей компанияларга курдук, сүл бүтүгэ бу баан бырыһыанга аарыллар.

Иһитиннэри суругу үлэһиттэр бары дьэһэл-ригэр олорон тутуохтара дьир эмэ сыйа. Төбө дьэһэ, аадырыс сыйа ыйыллыбыт, тэрилтэ

эбэтэр үлэ биэрээччи харчытын ыппатах, эбэтэр харчытын ылан баран Пенсионнай фондага бу үлэһитин биридмилээн сибидизиньэтин отчуоттаабах буолуон сөп. Маньык түбэтэ эйбэх, онон сурук туттаахтар пенсионнай управле-ниега кэлэн билсэнгит төбө үлэһээн баран пен-сияга тахсыахтаах харчыгыт суоҕун эрдэттэн быһаарсаргыт байэһитигэр ордук буолуо. Үлэ би-эрээччи харчыгытын көһөрбөтөх эбэтэр отчуотта-абатах кэмэрин устатыгар үлэ стаһа да, харчы да пенсияга тахсарга аарыллыбат буолар. Манна Пенсионнай фонда буруйа суох, ким регистра-циялыыр эрэ. Манна даһатан эттэхэ, былырын республикага баар предпритиелэр, тэрилтэлэр Пенсионнай фондага 3,5 млрд. солкубайы көһөрбүттэригэр 5 мөл. солкубайдаах суума тэ-рилтэлэр (харчы көһөрөөччүлэр) Пенсионнай фондага отчуоттаабахкалар (индивидуальной сибидизиньэ түһэрбэххэлэр) бу харчы ким пен-сияга тахсар харчыта көспүтэ биллиэтинэн хаһаайына суох хаалла. Бу харчы хаһаайыннара бу сылга кэлэн отчуоттаабахтарына, харчы феде-ральной бюджетка төннүбэттин барар. Онон иһитиннэри сурук туттаахтар турганьык үлэ би-эрээччигит (тэрилтэһит) Пенсионнай фондага көһөрөр сууматыгар биридмилээн сибидизиньэ-буитин биэрбитин-суоҕун быһаарсаргыт, хон-туруоллургут, байэһит интэриэскитин көмүскүүргүт наада. Сорох коммерческой струк-туралар кыра нолуугу төһөүрү үлэһиттэрин аха-анын көрдөрбөттөр. Хамаһастары ведомоһа суох

кэнбиэрээх биэрэллэр. Ол түмүгэр үлэһит стаһа аарыллыбат, пенсияга тахсарыгар пенсията кыч-чыр.

Пенсионнай реформа үлүс түһүмүгүнэн буо-лар — үлэ стаһын хомуйуу (СЗВ-К). Хас биридди үлэһит үлэ биэрээччигэр үлэ кимиксэтин, аа-тын, даһайдарын толору, аадырыһын сыһата-суох биэрэхтээх. Россия Пенсионнай фондатын даһайдарын бааныгар 60 мөл. персоналий баар, онно уларытыы киллэрии үлүн уонна үлэһээх бу-олар.

Билигин Саха сиригэр 202 тыһыына кэрингэ пенсионер баар. Орто пенсия — 2180 солк., кыр-дыаһынан үлэ пенсията — 2438 солк. Бу сылга иккитэ индексация ытыһына уонна үлэһит пенсиялардага перерасчет түмүгүнэн пенсия-лар ортотунан 370 солкубайынан үрдэтэ. Хо-лобур, биер Нерсигри старателин пенсията 1 тыһ. солк. тахса үрдэтэ, Дьокуускай куоракка эбилли улахан көрдөрүтэ 900 солк. буолла. Үлэһит пенсиялардага, көстөрүн курдук, пен-сияларыгар эбилли баар. 2004 сылга иккитэ ин-дексация ытыһыла. Билигин федеральной бюд-жеттан төһөнөр базовой пенсия орто кэмэһэ 560 солк. тэгнээтэ.

Оксана ПЕТРОВСКАЯ,
журналист.

КУДА ВЛОЖИТЬ НАКОПИТЕЛЬНУЮ ЧАСТЬ СВОЕЙ БУДУЩЕЙ ПЕНСИИ?

Перечень управляющих компаний, с которыми Пенсионным фондом РФ заключены договоры доверительного управления средствами пенсионных накоплений по результатам конкурса по отбору управляющих компаний

(При непредоставлении заявления до 31.12.2003 г. деньги останутся в инвестирование во "Внешэкономбанке" и в конце года будет начислен соответствующий процент этого банка)

Полное наименование управляющей компании	Наименование управляющей компании для заполнения заявления	ИНН	Полное наименование управляющей компании	Наименование управляющей компании для заполнения заявления	ИНН
1	2	3	1	2	3
1. закрытое акционерное общество «Национальная управ. лияющая компания»	Национальная управ. лияющая компания	7710219040	29. закрытое акционерное общество «Управляющая компания «Индер» (Компания по управлению активами пенсионного фонда)	Управ. лияющая компания Индер (Компания по управлению активами пенсионного фонда)	5010200072
2. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «РЕГИОНГАЗФИНАНС»	Управ. лияющая компания РЕГИОНГАЗФИНАНС	7701240030	30. закрытое акционерное общество «ПАО «Газпром» Менеджмент»	ПАО «Газпром» Менеджмент	7710100000
3. закрытое акционерное общество «СОЛРД Менеджмент»	СОЛРД Менеджмент	7700300940	31. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «ЛАРКАВЕНЮ КАПИТАЛ»	Управ. лияющая компания ЛАРКАВЕНЮ КАПИТАЛ	7703121330
4. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «РН-практ»	Управ. лияющая компания РН-практ	7740011040	32. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «ВНКА»	Управ. лияющая компания ВНКА	7703300000
5. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Золотое сечение»	Управ. лияющая компания Золотое сечение	7710311450	33. Общество с ограниченной ответственностью «Фондовая Управ. лияющая Компания «Профессионал»	Фондовая Управ. лияющая Компания Профессионал	7722000030
6. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Мониторинг» инвестиционных фондов «Мониторинг»	Управ. лияющая компания Мониторинг инвестиционных фондов Мониторинг	7701140000	34. Общество с ограниченной ответственностью «РБ Золот Менеджмент»	РБ Золот Менеджмент	7703301040
7. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания НИКОЛ»	Управ. лияющая компания НИКОЛ	7702112040	35. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Портфельные инвестиции»	Управ. лияющая компания Портфельные инвестиции	7700111030
8. Открытое акционерное общество «Управ. лияющая компания НИКОЛ-Сбербанк»	Управ. лияющая компания НИКОЛ-Сбербанк	7704144340	36. закрытое акционерное общество «Объединенная финансовая группа ИНВЕСТ»	Объединенная финансовая группа ИНВЕСТ	7710100000
9. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Аналитический центр»	Управ. лияющая компания Аналитический центр	7714245210	37. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Петровский Фондовый Дри»	Управ. лияющая компания Петровский Фондовый Дри	7020443210
10. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Аноним»	Управ. лияющая компания Аноним	7723113340	38. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Менеджмент. Инвестиции. Развитие»	Управ. лияющая компания Менеджмент. Инвестиции. Развитие	7000230020
11. Общество с ограниченной ответственностью «ПРОМЫШЛЕННЫЕ ТРАДИЦИИ»	ПРОМЫШЛЕННЫЕ ТРАДИЦИИ	7721100400	39. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания АН «Дорожная площадь»	Управ. лияющая компания АН «Дорожная площадь»	4010200000
12. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания ТРИНФИД»	Управ. лияющая компания ТРИНФИД	7701105020	40. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «СИС»	Управ. лияющая компания СИС	7020100000
13. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Брикс»	Управ. лияющая компания Брикс	6002000940	41. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «РУСЭНЕРГО»	Управ. лияющая компания РУСЭНЕРГО	7722100000
14. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Альфа-Капитал»	Управ. лияющая компания Альфа-Капитал	7720142400	42. закрытое акционерное общество «САНКТ-Петербургский Центральный Управ. лияющая Компания»	Санкт-Петербургский Центральный Управ. лияющая Компания	7020100000
15. Общество с ограниченной ответственностью «ФИНАНСОВАЯ ИНВЕСТИЦИОННАЯ КОМПАНИЯ «ИНТЕРФИНАНС»	ФИНАНСОВАЯ ИНВЕСТИЦИОННАЯ КОМПАНИЯ ИНТЕРФИНАНС	7700100000	43. Открытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Амкар»	Управ. лияющая компания Амкар	0400100000
16. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Капитал»	Управ. лияющая компания Капитал	7714000000	44. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Негосударственный Пенсионный фонд «Ростовский Трастовый Компания»	Управ. лияющая компания Негосударственный Пенсионный фонд Ростовский Трастовый Компания	0100000200
17. Открытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Система-Инвестмент»	Управ. лияющая компания Система-Инвестмент	7704200200	45. закрытое акционерное общество «РТК-ИНВЕСТ»	РТК-ИНВЕСТ	7700100000
18. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Тройка Диалог»	Управ. лияющая компания Тройка Диалог	7710103710	46. закрытое акционерное общество «ВКП «ЮНИТ-Золот Менеджмент»	ВКП «ЮНИТ-Золот Менеджмент	7710031000
19. закрытое акционерное общество «РБ ИОН Золот Менеджмент»	РБ ИОН Золот Менеджмент	7730140000	47. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Юрор Золот Менеджмент»	Управ. лияющая компания Юрор Золот Менеджмент	7730213330
20. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания НР»	Управ. лияющая компания НР	7440000000	48. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Промышленно-строительный банк»	Управ. лияющая компания Промышленно-строительный банк	7020001130
21. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Аном-инвестмент»	Управ. лияющая компания Аноминвестмент	7701203700	49. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Брокер-инвестиции»	Управ. лияющая компания Брокер-инвестиции	0401101200
22. Открытое акционерное общество «Компания по управлению инвестициями «АВБ»	Компания по управлению инвестициями АВБ	7703100370	50. закрытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «История КАПИТАЛ»	Управ. лияющая компания История КАПИТАЛ	7702100000
23. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «МЕТОПОЛЬ»	Управ. лияющая компания МЕТОПОЛЬ	7700200000	51. Открытое акционерное общество «Креативные инвестиционные технологии»	Креативные инвестиционные технологии	7020000220
24. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «АГАН»	Управ. лияющая компания АГАН	7700210000	52. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Базис-Инвест»	Управ. лияющая компания Базис-Инвест	7703100000
25. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Драйв»	Управ. лияющая компания Драйв	7700301000	53. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «ИНВЕСТ-ЦЕНТР»	Управ. лияющая компания ИНВЕСТ-ЦЕНТР	7710210000
26. Открытое акционерное общество «Управ. лияющая компания «Лифаг»	Управ. лияющая компания Лифаг	7700300000	54. Общество с ограниченной ответственностью «Компания по управлению инвестициями «Надежда»	Компания по управлению инвестициями Надежда	7700300000
27. закрытое акционерное общество «Металлинвест»	Металлинвест	7710000000	55. Общество с ограниченной ответственностью «Управ. лияющая компания «Омега Менеджмент»	Управ. лияющая компания Омега Менеджмент	7740000000

Автор суругар этилэр санаа
редакция позициятыгар мэлди сөп түбэлэр
буолбатах. Сурукка ыймлар чакчдар
кырдыктаахтарыгар эппэтинни
автор тус бейэтэ сүгэр.